

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 259 STRAIPSNIO
PAKEITIMO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 212 IR 217
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

1. Teisės aktų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Teisės aktų projektais siekiama paskatinti narkotikus vartojančius asmenis keisti savo elgesį ir atsisakyti žalingo gyvenimo būdo užuot juos baudus baudžiamojo kodekso priemonėmis. Tie, asmenys, kurie tapo įtariamaisiais dėl to, kad narkotines ar psichotropines medžiagas vartojo nedideliais kiekiais, laikė ar kitaip disponavo jomis tik savo reikmėms būtų atleidžiami nuo baudžiamosios atsakomybės, jei jie sutiktų gydytis priklausomybę nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų (esant diagnozuotai priklausomybei) arba sutiktų lankyti ir lankytų teisės aktų nustatyta tvarka rengiamus kursus apie narkotinių ir psichotropinių medžiagų žalą (kai priklausomybė nediagnozuota).

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Projektą pasirašę Seimo nariai.

3. Šiuo metu galiojantis Įstatymo projekte aptartų teisinių santykių reglamentavimas

Pagal šiuo metu galiojančią baudžiamojo kodekso 259 straipsnio 3 dalį asmuo, kuris savo noru kreipėsi į sveikatos priežiūros įstaigą dėl medicinos pagalbos ar kreipėsi į valstybės instituciją norėdamas atiduoti neteisėtai pasigamintas, įgytas, laikytas be tikslo platinti narkotines ar psichotropines medžiagas, atleidžiamas nuo baudžiamosios atsakomybės už vartotų ar atiduotų narkotinių ar psichotropinių medžiagų gaminimą, įgijimą ir laikymą. Tačiau jei asmuo nėra priklausomas nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų (tuo metu jam nėra reikalingas gydymas), jam nėra prieinamos kitos alternatyvos (pvz. kursai apie narkotikų žalą) ir asmuo netenka galimybės pasinaudoti atleidimu nuo baudžiamosios atsakomybės. Taip pat atleidimas, net jei asmuo ir sutiktų lankyti kursus ar gydytis, nuo baudžiamosios atsakomybės šiuo metu neprieinamas ir tiems, kurie buvo pagauti vartojantys narkotines medžiagas, o ne patys savanoriškai jas atnešę pareigūnams (o tokių asmenų yra dauguma). Be to, šiuo metu galiojančios normos netaikomos ir už dalį dažnai pasitaikančių veikų, pvz. siuntimąsi, gabenimą asmeniui vartojimui ir (ar) nedideliais kiekiais.

4. Siūlomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

Siūloma nustatyti, kad nuo baudžiamosios atsakomybės taip pat gali būti atleidžiamas asmuo, kuris įtariamasis neteisėtai gaminęs, perdirbęs, įgijęs, laikęs, gabenęs ar siuntęs narkotines ar psichotropines medžiagas neturėdamas tikslo jas parduoti ar kitaip platinti, jeigu jis prisipažino daręs tokią nusikalstamą veiką ir, tuo atveju, kai tokiam asmeniui diagnozuota priklausomybė nuo narkotinių ir (ar) psichotropinių medžiagų, savo noru kreipėsi į sveikatos priežiūros įstaigą bei pradėjo priklausomybės nuo narkotinių ir (ar) psichotropinių medžiagų gydymą. Tuo atveju, kai tokiam asmeniui nediagnozuota priklausomybė, ir jam nereikalingas gydymas - norėdamas būti atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės asmuo turėtų lankyti teisės aktų nustatyta tvarka rengiamus kursus apie narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo žalą.

Atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės galimybės neturėtų asmuo, kuris turi teistumą, arba asmuo, kuris padarė naują nusikalstamą veiką. Taip pat nuo atsakomybės siūloma neatleisti ir asmens, kuris savavališkai nutraukė gydymą arba kursų lankymą.

Atitinkamai būtų tikslintinas ir baudžiamojo proceso kodeksas, nustatant, kad asmens atžvilgiu pradėtas ikiteisminis tyrimas būtų nutraukiamas, kai įtariamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo

kodekso 259 straipsnio 3 dalyje nurodytomis sąlygomis padeda gydytis priklausomybę nuo narkotinių ir (ar) psichotropinių medžiagų arba lankyti teisės aktų nustatyta tvarka rengiamus kursus apie narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo žalą. Jeigu įtariamasis, dėl kurio padarytos nusikalstamos veikos ikiteisminis tyrimas buvo nutrauktas, per vienerius metus nuo ikiteisminio tyrimo nutraukimo padaro naują nusikalstamą veiką, prokuroras privalėtų priimti nutarimą atnaujinti nutrauktą ikiteisminį tyrimą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas kriminogeninei situacijai ir korupcijai neigiamos įtakos neturės.

7. Įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektu siūlomos nuostatos neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Įstatymo projekto rengimas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų.

11. Įstatymo projekto atitiktis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatomis bei Europos Sąjungos teisei.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai – kas ir kada juos turėtų priimti

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymo projektui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondo lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Narkotinės ir psichotropinės medžiagos, priklausomybės gydymas, atleidimas nuo atsakomybės.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Papildomi įstatymo projekto pagrindimai ir paaiškinimai nėra reikalingi.